

Asia: VN/33727/2023

Lausuntopyyntö hallituksen esityksestä laiksi ammatillisen koulutuksen toiminnanohjauksen kokeilusta ja eräksi siihen liittyviksi laeiksi

Lausunnonantajan lausunto

Yleisiä huomioita esitysluonnoksesta

FSS stödjer i huvudsak de planerade förändringarna i stöd för lärandet och särskilt stöd, men förhåller sig något tveksamt till försöket med styrning av verksamheten samt den föreslagna finansieringsmodellen. Trots att tanken med effektiviseringen av utbildningen för att bättre motsvara arbetsmarknadens behov är bra, finns det betydande risker som måste övervägas.

Ammatillisen koulutuksen kokeilua koskevat säädösehdotukset

I och med de utökade rättigheterna att erbjuda olika typer av utbildningar ges utbildningsanordnare större frihet och flexibilitet i sitt utbud och ordnandet av utbildningar. Detta kan underlätta utbildningsanordnarnas förmåga att effektivt svara på lokala förändringar och behov på arbetsmarknaden, vilket i sin tur förbättrar både sysselsättningen och ekonomin i Finland på lång sikt. Enklare och tydligare styrning kan leda till mer effektiv resursanvändning och bättre utbildningsresultat.

Till följd av den föreslagna finansieringsmodellen finns det väsentliga risker med försöket. De utvalda, förmodligen större utbildningsanordnarna kan tänkas konkurrera ut de mindre, eftersom de har mer frihet att anpassa sitt utbildningsutbud efter arbetsmarknadens behov, och får således mera finansiering. Därmed riskerar det totala antalet utbildningsanordnare minska, och tillgängligheten av utbildning runtom i landet försämras. Utöver det riskerar utbildningar med lägre arbetsmarknadsrelevans som exempelvis konst och musik att lida av försöket till följd av finansieringens natur. Ett robotiskt fokus på maximering av finansiering kan med andra ord leda till att en stor del av utbildningar med lägre anställningsbarhet försvinner.

Rahoituksen uudistusta koskevat säädösehdotukset

Den nya förenklade finansieringsmodellen underlättar planeringen av verksamheten för utbildningsanordnare. I och med att finansieringen delvis baserar sig på prestationer som avlagda examina och anställningsbarhet uppmuntras utbildningsanordnarna att förstärka utbildningens kvalitet, studerandes kompetens och prestationer, samt modifiera sitt utbildningsutbud enligt arbetsmarknadens behov.

Samtidigt riskerar prestations- och anställningsbarhetsbaserad finansiering rubba balansen mellan skolor. De skolor som presterar sämst under ett år kan prestera ännu sämre nästa år till följd av minskad finansiering, och vice versa. Utbildningsanordnare som erbjuder utbildningar i branscher med en svagare arbetsmarknad riskerar dessutom att få mindre finansiering. Hur tas utbildningslinjer med en allmänt lägre anställningsgrad i beaktande, som exempelvis konst- och musikutbildningar?

Vidare innebär den prestationsbaserade finansieringen att utbildningsanordnare i värsta fall kan prioritera kvantitet över kvalitet, med andra ord att fokus skulle ligga på att så snabbt som möjligt utexaminera största möjliga antal studerande för att maximera finansieringen, utan att säkerställa att dessa studerande har den faktiska kompetens eller expertis som behövs.

Oppimisen tukea ja erityistä tukea koskevat säädösehdotukset

Förändringarna i stöd för lärandet och särskilt stöd med fokus på förebyggande stödåtgärder kan förväntas påverka studerandes studieframgång positivt, minska avhopp och öka antalet avlagda examina vilket i sin tur förbättrar anställningsgraden och övergången till vidare studier. Detta leder i sin tur till positiva effekter på utbildningsanordnarnas finansiering och kvalitet.

Stödet för lärandet skulle vara integrerat i undervisningen och därmed lättillgängligt. Vad gäller särskilt stöd är planen att stödet riktas mot dem med konstaterade inlärningssvårigheter. Problemet ligger i att behovet för särskilt stöd till följd av varierande orsaker kan uppstå även för dem som inte har konstaterade inlärningssvårigheter. Därav ska också tröskeln för särskilt stöd sänkas, så att tillgängligheten motsvarar de verkliga behoven.

Tilaukoulutusta koskevat säädösehdotukset

FSS stödjer de föreslagna justeringarna, eftersom de tydliggör reglerna och strävar efter att ge studerande det stöd och information de behöver samt skyddar dem från ekonomiskt utnyttjande.

Muut ammatillisesta koulutuksesta annettua lakia koskevat säädösehdotukset

-

Asetusluonnokset

-

Muut kommentit

-

von Kraemer Melina
Finlands Svenska Skolungdomsförbund FSS rf

Blomfelt Simon
Finlands Svenska Skolungdomsförbund FSS rf